

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 166/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Β')**

Συνεδρίαση της 17^{ης} Νοεμβρίου 2020

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Αντώνιος Τατσόπουλος, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Βασίλειος Καραγεώργος, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα -Ασημακοπούλου, Ηλιαδέλης Ευστράτιος, Αλεξανδράκης Ιωάννης, Πατηνιώτης Νικόλαος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Ιωάννης Μπακόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ.Ε 1113000/ΕΞ/2020/22.9.2020 ΕΜΠ έγγραφο της ΑΑΔΕ Διεύθυνση Εισπράξεων, Τμήμα Ε'.

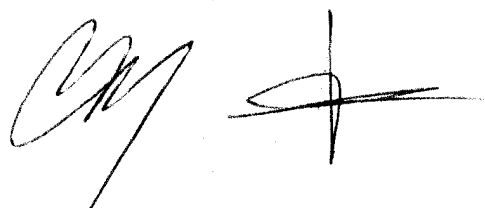
Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται: Έχει περατωθεί βάσει των οριζομένων στην κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Γεωργίας με αριθμό 276220 (ΦΕΚ Β' 1882/18.12.2003) η ειδική εκκαθάριση της Κοινοπραξίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Εγχώριων Προϊόντων, (τριτοβάθμιας συνεταιριστικής οργάνωσης) με την επωνυμία «ΚΥΔΕΠ».

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Η Κεντρική Υπηρεσία Διαχείρισης Εγχώριων Προϊόντων «ΚΥΔΕΠ» αποτελεί κοινοπραξία ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών, λειτουργεί δε με την νομική μορφή του συνεταιρισμού περιορισμένης ευθύνης. Η οργάνωση και λειτουργία της διέπεται από το καταστατικό και τις διατάξεις των νόμων 1257/1982 και 1541/1985. Αποτελεί δε επιχείρηση με την μορφή του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου που έχει εμπορική ιδιότητα κατά τα άρθρα 51 παρ. 8 του ν. 1541/1985. Μεταξύ των σκοπών της προβλέφθηκαν η συγκέντρωση και διαχείριση εγχώριων γεωργικών προϊόντων για λογαριασμό των μελών της (ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών) αλλά και του Ελληνικού Δημοσίου υπό την προϋπόθεση της μη αντίθεσης του σκοπού αυτού προς τα συμφέροντα των συνεταιριστικών οργανώσεων της κοινοπραξίας. Την 31.12.1992 οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της στους πιστωτές της ανέρχονταν σε 407.927.861.000 δρχ. εκ των οποίων απαιτήσεις άνω του 50% εκπροσωπούσε η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος. Επρόκειτο για απαιτήσεις από μεσοπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα δάνεια και από εγγυητικές επιστολές.
2. Η Αγροτική Τράπεζα ως πιστώτρια που εκπροσωπούσε ποσοστό μεγαλύτερο του 51% του συνόλου των απαιτήσεων κατά της ΚΥΔΕΠ ζήτησε με την από 15.4.1993 αίτησή της στο Εφετείο Αθηνών να τεθεί η τελευταία υπό την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 και να οριστεί η αιτούσα πιστώτρια Τράπεζα ως εκκαθαριστής στην περίπτωση αυτή.
3. Το Εφετείο Αθηνών δικάζοντας με την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας των άρθρων 741 επ. του ΚΠολΔ αφού διαπίστωσε: α) την έκδηλη οικονομική αδυναμία που παρουσίαζε η καθής η αίτηση Κοινοπραξία να εξοφλήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της και β) ότι η ως άνω Κοινοπραξία είχε περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 και αδυνατούσε να πληρώσει ποσοστό ανώτερο του 20% των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών της, δέχθηκε την αίτηση και με την 2695/1993 απόφασή του έθεσε την Κοινοπραξία σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 46^α του ν.

1892/1990, ορίζοντας την αιτούσα Αγροτική Τράπεζα ως εκκαθαριστή της περιουσίας της καθής.

4. Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος ως ειδική εκκαθαριστής της ΚΥΔΕΠ ενήργησε στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 46^α του ν. 1892/90. Συγκεκριμένα διενήργησε 38 πλειστηριασμούς για την εκποίηση περιουσιακών στοιχείων ιδιοκτησίας της υπό εκκαθάριση ΚΥΔΕΠ. Μέχρι την 31.10.2006 εισέπραξε από τα εκποιηθέντα ακίνητα αλλά και από την εκποίηση άλλων περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων, δικαιωμάτων και τόκων ποσό 78.224.873,95 Ευρώ. Μετά δε την προαφαίρεση των εξόδων εκκαθάρισης ύψους 32.443.102 Ευρώ διένειμε το υπόλοιπο προϊόν των 49.054.909, 23 Ευρώ στους πιστωτές. Κατόπιν ελέγχου των απαιτήσεων των αναγγελθέντων πιστωτών κατέταξε τις απαιτήσεις των εργαζομένων, του Δημοσίου και των ενυπόθηκων πιστωτών με τον από 13.11.2006 πίνακα κατάταξης αναγγελθέντων πιστωτών της υπό εκκαθάριση ΚΥΔΕΠ. Με την 2490/2008 απόφαση του Εφετείου Αθηνών ο ως άνω πίνακας κατάταξης τελεσιδίκησε και πλέον έχει καταστεί αμετάκλητος. Στο πλαίσιο αυτό έχει αποδοθεί στο Ελληνικό Δημόσιο το ποσό των 14.344.584,20 Ευρώ.

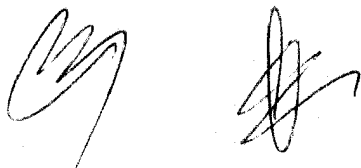
5. Η διαδικασία ωστόσο περάτωσης της εκκαθάρισης δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Εξακολουθεί μέχρι σήμερα να υφίσταται συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο που ανήκει κατά κυριότητα στην υπό ειδική εκκαθάριση ΚΥΔΕΠ χωρίς να έχει ακόμα μεταβιβαστεί κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή, ελεύθερο από κάθε βάρος, στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στην διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Γεωργίας με αριθμό Νο 276220 (ΦΕΚ Β 1882/18.12.2003). Πρόκειται για ένα ακίνητο συνολικής έκτασης 14.950 τ.μ. με στεγασμένους αποθηκευτικούς χώρους 2.881 τ.μ. που βρίσκεται στη περιοχή Λιτοχώρου Πιερίας και περιήλθε στην κυριότητα της ΚΥΔΕΠ με παραχώρηση του Ελληνικού Δημοσίου. Το ακίνητο αυτό είχε αρχικά πωληθεί στην ΕΑΣ Πιερίας υπό την διαλυτική αίρεση αποπληρωμής του τιμήματος και επανήλθε στην κυριότητα της ΚΥΔΕΠ μετά την πλήρωση της αίρεσης. Ωστόσο, ενώ η σύνταξη πωλητηρίου συμβολαίου μεταξύ της ΚΥΔΕΠ και της Αγροτικής Τράπεζας ανετέθη στην συμβολαιογράφο Αθηνών Α.Δ. κατά το στάδιο συλλογής των νόμιμων δικαιολογητικών δημοσιεύτηκαν δασικοί χάρτες σύμφωνα με τους οποίους

μέρος της υπό μεταβίβαση έκτασης χαρακτηρίζεται δασικό. Για τον λόγο αυτό υποβλήθηκαν από την υπό ειδική εκκαθάριση ΚΥΔΕΠ εκπροσωπούμενη από την ειδική εκκαθαριστή Αγροτική Τράπεζα αντιρρήσεις κατά του κρίσιμου δασικού χάρτη που εκκρεμούν προς εξέταση ενώπιον της Δασικής Υπηρεσίας του νομού Πιερίας ήδη από το έτος 2017.

6. Η συμβολαιογράφος πληροφόρησε την ειδική εκκαθαριστή ότι αδυνατεί να προχωρήσει στην σύνταξη του αγοραπωλητηρίου συμβολαίου πριν την εκδίκαση των αντιρρήσεων και την οριστική διευκρίνιση του χαρακτήρα του υπό μεταβίβαση ακινήτου. Μετά την σύνταξη του σχετικού συμβολαίου θα συνταχθεί πίνακας διανομής του υπολοίπου της ρευστοποιηθείσας – μεταβιβαθείσας περιουσίας μεταξύ Αγροτικής Τράπεζας και Ελληνικού Δημοσίου κατά το ποσοστό που ο καθένας έχει καταταγεί ως δικαιούχος στον ισχύοντα πίνακα διανομής. Στο παρόν, λοιπόν, στάδιο δεν υπάρχει ασφαλής πρόβλεψη για τον ακριβή χρόνο ολοκλήρωσης της διαδικασίας της ειδικής εκκαθάρισης.

7. Ακολουθώντας, όπως προκύπτει από την 60057/6/8/2019 έκθεση απόψεων του Δικαστικού Τμήματος της Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών προς την Δ/ση Εισπράξεων της ΑΑΔΕ, η συγκεκριμένη οικονομική υπηρεσία επέβαλε την 45146/8987/2018 αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας της Τράπεζας Πειραιώς, ηλεκτρονικά, για βεβαιωθέντα χρέη (από ΦΠΑ, Εισόδημα, πρόστιμο, τέλη χαρτοσήμου κ.α.) της Κοινοπραξίας συνολικού ύψους 1.355.751,67 Ευρώ. Με την 2018/1683872/11-5-2018 ηλεκτρονική δήλωση η Τράπεζα Πειραιώς γνωστοποίησε ότι στον λογαριασμό της Κοινοπραξίας βρέθηκε υπόλοιπο 1.024.453,38 Ευρώ, το οποίο όμως δεν απέδωσε, επικαλούμενη το καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 στο οποίο υπήχθη η Κοινοπραξία, με την 2695/1993 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, και δυνάμει του οποίου απαγορεύεται κάθε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος της οφειλέτιδος του Ελληνικού Δημοσίου. Εξαιτίας όμως συστημικής αστοχίας αποδόθηκαν εκ παραδρομής στην Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών ποσά 2.490, 35 και 2429,14 Ευρώ την 14/6 και 2/7/2019 αντιστοίχως. Μετά ταύτα η Τράπεζα Πειραιώς ζήτησε από την Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών την επιστροφή του συνολικού ποσού των 4.919,49 Ευρώ ως αχρεωστήτως καταβληθέντος.

8. Ενόψει των διαδοχικών κοινών αποφάσεων των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας με αριθμό 276220 (ΦΕΚ Β' 1882/18.12.2003)

και Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με αριθμούς 2169 (ΦΕΚ Β' 73/24.1.2005) και 1783 (ΦΕΚ Β' 1558/11.11.2005) που εξεδόθησαν κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003 με τις οποίες χορηγήθηκε διαδοχική παράταση προθεσμίας για την ολοκλήρωση των διαδικασιών εκκαθάρισης της ως άνω Κοινοπραξίας χωρίς ωστόσο μέχρι σήμερα να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία εκκαθάρισης, τίθενται μια σειρά ζητημάτων, τα οποία παρατίθενται στο έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και απετέλεσαν την δικαιολογητική βάση υποβολής του υπό κρίση ερωτήματος.

Νομοθετικό πλαίσιο

9. Κατά την διάταξη του άρθρου 43 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος προβλέπεται ότι: *«1 Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τα διατάγματα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των νόμων και δεν μπορεί ποτέ να αναστείλει την εφαρμογή τους ούτε να εξαιρέσει κανέναν από την εκτέλεσή τους.*

2. Ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.3.....4.....»

10. Περαιτέρω κατά την διάταξη του άρθρου 46^α παρ. 1 και 2 του ν. 1892/1990 (Α 101) *«Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις»* που προστέθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991 προβλέπεται ότι:

1. Μετά από αίτηση πιστωτών, που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των κατά της επιχείρησης¹ της παραγράφου 1 του προηγούμενου

---

¹ *Επιχείρηση, που έχει αναστείλει ή διακόψει τη λειτουργία της για οικονομικούς λόγους, ή είναι σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή τεθεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οποιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της, υποβάλλεται στην προβλεπόμενη από τα άρθρα 9 και 10 του νόμου αυτού εκκαθάριση, ύστερα από απόφαση του εφετείου της έδρας της επιχείρησης, εκδιδόμενη με βάση τις διατάξεις του προαναφερόμενου*

άρθρου απαιτήσεων, όπως οι απαιτήσεις αυτές εμφανίζονται νομίμως στο τελευταίο, πριν από την αίτηση, νόμιμα καταχωρημένο υπόλοιπο πιστωτών στο γενικό καθολικό και εν ελλείψει αυτού ή εν περιπτώσει μη νομίμου τηρήσεώς του, όπως αποδεικνύονται με κάθε νόμιμο τρόπο, το εφετείο, με την απόφαση του της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ή με μεταγενέστερη απόφαση του διατάσσει την κατά το παρόν άρθρο ειδική εκκαθάριση. Στην περίπτωση αυτήν, εκκαθαριστής διορίζεται υποχρεωτικώς τράπεζα, που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή θυγατρική επιχείρηση τέτοιας τράπεζας και την οποία τράπεζα ή επιχείρηση υποχρεούνται να υποδείξουν οι αιτούντες πιστωτές, συνυποβάλλοντας στο εφετείο δήλωση αυτής, ότι αποδέχεται την υπόδειξή της ως εκκαθαριστή..... 2. Μετά τη δημοσίευση της απόφασης του εφετείου, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να προβεί στη λεπτομερή καταγραφή και την εν συνεχεία πώληση, με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, όλου του ενεργητικού της επιχείρησης ως συνόλου, είτε η επιχείρηση ευρίσκεται εν λειτουργία είτε όχι. Πλην των περιπτώσεων του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού², ως ενεργητικό νοείται το σύνολο των αναγραφομένων στον τελευταίο εγκεκριμένο από τη Γ.Σ. ισολογισμό της εταιρείας στοιχείων του ενεργητικού και των τυχόν άλλων μη αναγραφόμενων στον ισολογισμό στοιχείων και δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των πάσης φύσεως απαιτήσεων, σημάτων, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και εμπορικής επωνυμίας.....».

11. Το άρθρο 9 παρ. 3 εδ. 1 του ν. 1386/1983, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 του ν. 1882/1990 προέβλεπε ότι: «με την δημοσίευση της απόφασης του Εφετείου» που διατάσσει την ειδική εκκαθάριση του άρθρου αυτού και διορίζει τον εκκαθαριστή « αναστέλλεται η περαιτέρω πτωχευτική διαδικασία και απαγορεύεται η αναγκαστική εκτέλεση και η λήψη προσωρινών, συντηρητικών ή προφυλακτικών μέτρων και αναστέλλονται οι τυχόν εκκρεμείς σχετικές διαδικασίες»

άρθρου 9 του ν. 1386/1983 και έπειτα από αίτηση πιστωτή ή πιστωτών, εκπροσωπούντων το 20% των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της .

² Επιχειρήσεις που τελούν ήδη σε εκκαθάριση.

12. Περαιτέρω, κατά την διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003 (Α135/5.6.2003) «Αγροτική γη, αποκατάσταση ακτημόνων, πρόστιμα κατάληψης ΑΣΟ, ΕΛΓΑ, αλιεία, ζωοτροφές κλπ» προβλέπεται ότι: « Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την επίσπευση και ολοκλήρωση των διαδικασιών εκκαθάρισης της Κ.Υ.Δ.Ε.Π. η οποία τέθηκε σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46α του Ν. 1892/1990, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, μετά την 2695/1993 απόφαση του Εφετείου Αθηνών. Ειδικότερα με την υπουργική αυτή απόφαση ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την περαίωση φορολογικών υποθέσεων, την εκκαθάριση λογαριασμών αγροτικών προϊόντων, τη διεξαγωγή των εκκρεμών δικών μεταξύ Κ. Υ .Δ.Ε.Π. Ελληνικού Δημοσίου και τρίτων, την τύχη των απαιτήσεων και υποχρεώσεων υπέρ ή κατά Κ.Υ.Δ.Ε.Π. Συνεταιριστικών Οργανώσεων και τρίτων, την εκποίηση μετοχών, τη ρύθμιση και διαγραφή απαιτήσεων εργαζομένων και δικηγόρων, τη διευθέτηση εγγυητικών επιστολών, αμοιβής της ειδικής εκκαθαρίστριας Α. Τ. Ε., τα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων και αποθηκών τα οποία βρίσκονται στην κυριότητα της Κ. Υ .Δ. Ε. Π. ή μεταβιβάστηκαν σε συνεταιριστικές οργανώσεις και τρίτους, τη διαδικασία περάτωσης της εκκαθάρισης, τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης και τη διανομή του προϊόντος εκκαθάρισης και γενικά κάθε θέμα το οποίο αποβλέπει στην άμεση ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις».

13. Κατ' εξουσιοδότηση των ως άνω διατάξεων εξεδόθη η με αριθμό 276220 (ΦΕΚ Β' 1882/18.12.2003) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας – Οικονομικών και Γεωργίας που προβλέπει τα εξής:

Εκκαθάριση "ΚΥΔΕΠ"

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της παραγράφου 3 του άρθρου 27 του Ν. 3147/200: "Ρύθμιση θεμάτων αγροτικής γης, επίλυση ζητημάτων αποκατασταθέντων και αποκαθισταμένων κτηνοτρόφων και άλλες διατάξεις) (Α 135).....β).....γ)....δ)....

Με το άρθρο 5 παρ. 1 της ως άνω απόφασης ορίζεται ότι:

« Τα μέχρι την 31. 12.2004 ευρισκόμενα στην κυριότητα, νομή και κατοχή της ΚΥ ΔΕΠ ακίνητα, τα οποία δεν εκπλειστηριάστηκαν, παρά την τήρηση της διαδικασίας της παραγράφου 21 του άρθρου 46α του Ν. 1892/1990, όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 2000/1991 (Α 206) και συμπληρώθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 2237/1994 (Α 149) μεταβιβάζονται κατά πλήρη κυριότητα νομή και κατοχή και ελεύθερα από κάθε βάρος στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος με τίμημα το οποίο προσδιορίζεται στο ένα τέταρτο (1/4) της διασφαλιστικής αξίας, όπως αυτή προκύπτει από εκτίμηση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ΑΤΕ Α.Ε., με ανάλογη και ισόποση μείωση των οφειλών της ΚΥ ΔΕΠ προς την ΑΤΕ Α.Ε., κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 21 του άρθρου 46α του Ν.1892/1990. Από το τίμημα μεταβίβασης κάθε ακινήτου, θα αφαιρεθεί τυχόν οφειλόμενο υπόλοιπο δανείου, το οποίο χορηγήθηκε από την ΑΤΕΑ.Ε. στην ΚΥΔΕΠ για την ανέγερσή του. Η μεταβίβαση γίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 46α του Ν. 1892/1990, όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 2000/1991 και τροποποιήθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 53 του Ν. 2224/1994 (Α 112).»

14. Κατά την διάταξη του άρθρου 10 της ως άνω απόφασης προβλέπεται ότι:
Περάτωση της εκκαθάρισης

« 1. Μετά την ολοκλήρωση της εκποίησης του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση ΚΥΔΕΠ, η εκκαθαρίστρια ΑΤΕ με δημόσια πρόσκληση, η οποία δημοσιεύεται σε δύο πολιτικές και μια οικονομική εφημερίδα που εκδίδονται στην Αθήνα προσκαλεί τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της πρόσκλησης.

2. Για την ταχύτερη περάτωση της εκκαθάρισης, στο προϊόν της εκκαθάρισης που αναλογεί στην ενυπόθηκη δανείστρια της ΚΥ ΔΕΠ Α ΤΕ, θα υπολογισθεί και ολόκληρο το πιστούμενο τίμημα, το οποίο δικαιούται να εισπράξει η υπό εκκαθάριση ΚΥΔΕΠ από τρίτους και το οποίο προέρχεται από εκποίηση περιουσιακών της στοιχείων με τη διαδικασία των διατάξεων του άρθρου 46α του Ν.1892/1990, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 2237/1994, ή από συμβιβαστική επίλυση διαφορών. Ολόκληρο το ποσό του πιστούμενου αυτού τιμήματος, όπως αυτό θα προσδιορισθεί κατά την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα κατάταξης δανειστών, εκχωρείται από τη δικαιούχο υπό

εκκαθάριση ΚΥ ΔΕΠ στη δανείστρια Α ΤΕ Α.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 455 επ. του Αστικού Κώδικα.

3. Μετά την αναγγελία των πιστωτών η εκκαθαρίστρια ΑΤΕ συντάσσει μέσα σε 30 ημέρες από τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας αναγγελίας πίνακα κατάταξης σύμφωνα με την παράγραφο 3του άρθρου 9 Ν. 1386/1983 (Α 107), διανέμει με την επιφύλαξη του άρθρου 980 παρ. 1 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας το προϊόν της εκκαθάρισης, καταρτίζει και δημοσιεύει τον τελικό ισολογισμό της εκκαθάρισης.

4. Σε περίπτωση άσκησης ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης σύμφωνα με το άρθρο 979 παρ. 2 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 980 του ιδίου Κώδικα και κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στη διάταξη αυτή ως προς τη διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης.

5. Σε κάθε περίπτωση η διαδικασία της εκκαθάρισης πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο, μέσα σε δώδεκα μήνες από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί επί εξάμηνο με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας. Εφόσον η εκκαθάριση δεν ολοκληρωθεί μέσα στο παραπάνω χρονικό διάστημα η εκκαθάριση θεωρείται ότι έχει περατωθεί και παύει η εξουσία του ειδικού εκκαθαριστή.

6. Η δημοσίευση του τελικού ισολογισμού της εκκαθάρισης αποτελεί και την τυπική πράξη περάτωσης της ειδικής εκκαθάρισης.»

15. Με την υ.α. 2169/2004 (ΦΕΚ Β'73 24.1.2005) παρατάθηκε επί εξάμηνο, ήτοι μέχρι 18.6.2005 η προθεσμία ολοκλήρωσης των διαδικασιών εκκαθάρισης της Τριτοβάθμιας Συνεταιριστικής Οργάνωσης με την επωνυμία "ΚΥΔΕΠ". Τέλος, με την υ.α. 1783/2005 (ΦΕΚ 1558 Β'/2005) κοινή απόφαση παρατάθηκε επί εξάμηνο, ήτοι μέχρι 18.12.2005 η προθεσμία ολοκλήρωσης των διαδικασιών εκκαθάρισης της Τριτοβάθμιας Συνεταιριστικής Οργάνωσης με την επωνυμία "ΚΥΔΕΠ".

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

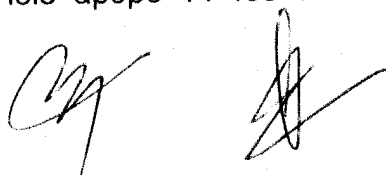
16. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, και την υπαγωγή σε

αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

17. Η διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισεως του άρθρου 46α του ν. 1892/90 συνιστά μία μορφή συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης ειδικού σκοπού, η οποία, ενταγμένη στο πλαίσιο εξυγίανσεως προβληματικών επιχειρήσεων, στοχεύει στη διατήρηση αυτούσιας της παραγωγικής μονάδας της υπό εκκαθάριση εταιρίας και στη ρευστοποίηση της ως συνόλου, ώστε αφενός μεν ως επιχείρηση να διατηρηθεί στον παραγωγικό ιστό της χώρας, αφετέρου δε από το προϊόν της ρευστοποίησεως να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις των πιστωτών, οι οποίοι αντιμετωπίζονται συνολικά, με την παροχή σ' αυτούς κατά τη διαδικασία διανομής του προϊόντος της εκκαθάρισεως, των ίδιων προνομίων ως προς την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, που τους παρέχονται στην κοινή αναγκαστική εκτέλεση (ΑΠ 704/2009, ΝΣΚ 185/2014).

18. Η εκκαθάριση που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 έχει διττό στόχο: την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου και την εξυγίανσή της στα χέρια ενός νέου κυρίου. Επίσης, αποβλέπει στην είσπραξη ενός αξιόλογου τιμήματος για την πληρέστερη ικανοποίηση των πιστωτών της – ενός τιμήματος που δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με την εκποίηση μεμονωμένων στοιχείων της επιχείρησης (στην ατομική εκτέλεση) ή κατ' ιδίαν των στοιχείων αυτής (στην συλλογική εκτέλεση, την πτώχευση). Η εκκαθάριση, λοιπόν, παρίσταται ως ένας σύγχρονος θεσμός συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης που κατευθύνεται στην εξυγίανση της υπερχρεωμένης επιχείρησης και της οικονομίας (*Κ. Παμπούκη, Η εξυγίανση της επιχείρησης και της οικονομίας – ιδίως με την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 (Γνωμοδότηση), Δελτίον Συνδέσμου ΑΕ και ΕΠΕ τεύχος 1691 (Οκτώβριος 1993) σ. 447 επ.*). Και ο στόχος, φυσικά, στον οποίο κατευθύνεται, θα ματαιωνόταν αν η επιχείρηση που υπάγεται στον θεσμό αυτό συνέχιζε να πλήττεται από τα μέσα της ατομικής ή της παραδοσιακής αναγκαστικής εκτέλεσης.

19. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το άρθρο 46α παρ. 1 και 2 του ν. 1892/1990, που προστέθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991, ύστερα από αίτηση πιστωτών που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των απαιτήσεων κατά επιχειρήσεως, η οποία, κατά το άρθρο 46 παρ. 1 του ίδιου νόμου (όπως αντικαταστάθηκε με το ίδιο άρθρο 14 του ν. 2000/1991) έχει αναστείλει ή

διακόψει τη λειτουργία της για οικονομικούς λόγους ή είναι σε κατάσταση παύσεως των πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή έχει τεθεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της, το Εφετείο της έδρας της επιχειρήσεως διατάσσει την κατά το άρθρο αυτό ειδική εκκαθάριση, που ενεργείται από τον οριζόμενο εκκαθαριστή, με τελικό σκοπό την πώληση με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό του ενεργητικού της επιχειρήσεως ως συνόλου. Εφεξής, η διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση της επιχείρησης ανήκει στον εκκαθαριστή.

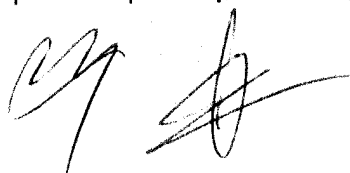
20. Η δημοσίευση της αποφάσεως του Εφετείου που διατάσσει την ειδική εκκαθάριση επιφέρει απαγόρευση ικανοποίησης των οφειλόμενων απαιτήσεων με την αναγκαστική εκτέλεση των αποφάσεων που τις έχουν επιδικάσει, έτσι ώστε η ικανοποίηση και των απαιτήσεων αυτών να γίνει βάσει πίνακα τον οποίο, κατά τη διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990, συντάσσει ο εκκαθαριστής. (ΟΛΑΠ 16/1994 ΕλλΔνη 35. 1261, ΑΠ 340/1993 ΕλλΔνη 35. 398).

21. Η απαγόρευση αυτή ικανοποίησης απαιτήσεων με την λήψη ατομικών ή άλλων μέτρων εκτέλεσης σε βάρος προβληματικής επιχείρησης που έχει τεθεί σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 διαρκεί μέχρι την περάτωση της ως άνω ειδικής εκκαθάρισης. Το πέρας της ειδικής εκκαθάρισης επέρχεται με την ολοκλήρωση του έργου του εκκαθαριστή, δηλαδή με την είσπραξη του τιμήματος από την πώληση και τη διανομή αυτού στους πιστωτές σύμφωνα με τον πίνακα κατάταξης (Α. Κοτσίρη/Ρ. Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, *Το Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων*, έκδοση 2002, σελ. 204 παρ. 143,77. Μάζη, *Η ειδική εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων* σελ. 279 επ.).

22. Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 46α του Ν. 1892/1990 προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος από αυτές δημόσιος πλειοδοτικός διαγωνισμός, με τον οποίο γίνεται η πώληση της επιχείρησης που έχει τεθεί στη ρυθμιζόμενη από το ίδιο άρθρο ειδική εκκαθάριση, δεν αποτελεί περίπτωση σύμβασης πώλησης του αστικού δικαίου, που καταρτίζεται απλώς με βάση ορισμένες προϋποθέσεις που τάσσονται στο νόμο και με την επιτήρηση της δημόσιας αρχής, αλλά έχει το χαρακτήρα δημόσιου

πλειστηριασμού και μάλιστα αναγκαστικού, αφού αποβλέπει, όπως και ο αναγκαστικός πλειστηριασμός, στην εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη για την ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων των αναγγελλόμενων προς τούτο πιστωτών του, με μια συλλογική διαδικασία, η οποία είναι συντομότερη από εκείνη που προβλέπεται στον Κ.ΠολΔ (ΑΠ 1297/2019).

23. Με τις διατάξεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 43 του Συντάγματος, παρέχεται στον κοινό νομοθέτη το δικαίωμα να μεταβιβάζει την αρμοδιότητά του προς θέσπιση κανόνων δικαίου στην εκτελεστική εξουσία. Τίθεται δε ο κανόνας ότι η σχετική νομοθετική εξουσιοδότηση παρέχεται προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ως αρχηγό της εκτελεστικής εξουσίας, που ασκεί τη μεταβιβαζόμενη αρμοδιότητα με προεδρικά διατάγματα. Με αυτά ρυθμίζονται είτε θέματα καθοριζόμενα σε γενικό πλαίσιο υπό ορισμένους όρους με νόμους που ψηφίζονται από την Ολομέλεια της Βουλής (νόμους-πλαίσια) (παρ. 4), είτε ειδικά θέματα που προσδιορίζονται συγκεκριμένα από την εξουσιοδοτική διάταξη (παρ. 2 εδ. πρώτο). Η εξουσιοδοτική επομένως διάταξη πρέπει να προσδιορίζει καθ' ύλην το αντικείμενό της και να μην είναι γενική και αόριστη, ασχέτως αν είναι ευρεία ή στενή, αν περιλαμβάνει δηλαδή μεγάλο ή μικρό αριθμό περιπτώσεων τις οποίες η Διοίκηση μπορεί να ρυθμίσει κανονιστικώς βάσει της συγκεκριμένης νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως. Η ευρύτητα της εξουσιοδοτήσεως, εφ' όσον το περιεχόμενό της είναι ορισμένο, δεν επηρεάζει το κύρος της (ΣτΕ 699/1990, 2701/1996, Ολ.ΣτΕ1466/1995). Περαιτέρω, με τη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παρ. 2 του αυτού άρθρου 43, προβλέπεται ότι στην περίπτωση που παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση προς ρύθμιση ειδικών θεμάτων, στην περίπτωση δηλαδή του πρώτου εδαφίου της παρ. 2, φορέας της εξουσιοδοτήσεως μπορεί να είναι και άλλα, εκτός του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως, εφ' όσον όμως πρόκειται, μεταξύ άλλων, περί "ειδικότερων", "λεπτομερειακών" ή "τεχνικών" θεμάτων. Ως ειδικότερα θέματα νοούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση με την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρυθμίσεως (Ολ.ΣτΕ 1101/2002, 3299/2014, 2764/1981, 699/1990, 1412/1991, 2701/1996, 2072/1997, 4025/1998). Απαιτείται επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό

κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησεως, αλλά, επί πλέον και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς τα οποία θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει το μερικότερα θέματα. Αντιδιαστέλλεται επομένως η περίπτωση αυτή τόσο του λεπτομερειακού θέματος, το οποίο αφορά τη θέσπιση όλως δευτερευόντων και επουσιωδών ρυθμίσεων όσο και του τεχνικού, το οποίο αφορά στη θέσπιση ρυθμίσεων για τα οποία απαιτείται η παρέμβαση των αρμοδίων τεχνικών οργάνων (Σ.Τ.Ε.2820/1999).

24. Στην προκειμένη περίπτωση το εξουσιοδοτικό πλαίσιο του άρθρου 27 παρ. 3 του ν. 3147/2003 παραπέμπει ευθέως στην διάταξη του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990 και στο καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης που εισάγει. Παράλληλα, εξουσιοδοτεί τους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας να ρυθμίσουν τα θέματα που αφορούν στην επίσπευση και στην ολοκλήρωση των διαδικασιών ειδικής εκκαθάρισης της ΚΥΔΕΠ. Εξουσιοδοτούνται οι ως άνω υπουργοί να ρυθμίσουν τα θέματα συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών της εν λόγω εκκαθάρισης και ειδικότερα μεταξύ των ζητημάτων που ανατίθενται στην κανονιστικά δρώσα διοίκηση να ρυθμίσει περιλαμβάνονται η διαδικασία περάτωσης της εκκαθάρισης, η σύνταξη του πίνακα κατάταξης και διανομής του προϊόντος εκκαθάρισης καθώς και κάθε θέμα που αποβλέπει στην άμεση ολοκλήρωση της εκκαθάρισης σύμφωνα όμως με τις κείμενες διατάξεις. Η ως άνω εξουσιοδοτική διάταξη ρυθμίζει θέματα συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών προβληματικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, καθορίζει την τύχη των απαιτήσεων τρίτων μέσα σε ένα κανονιστικό πλαίσιο που διασφαλίζει την ικανοποίηση των πιστωτών αποκλείοντας, αφενός, την λήψη ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και αποβλέποντας, αφετέρου, στην, κατά το δυνατόν, ταχύτερη εκκαθάριση των σχετικών απαιτήσεων.

25. Επί του ζητήματος, λοιπόν, του κύρους των διατάξεων των ως άνω κοινών υπουργικών αποφάσεων που έθεσαν προθεσμίες ολοκλήρωσης των διαδικασιών της ειδικής εκκαθάρισης της ΚΥΔΕΠ διατυπώθηκαν οι ακόλουθες τρεις γνώμες:

26. Κατά την γνώμη που σχηματίστηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος Αντιπρόεδρο ΝΣΚ Στέφανο Δέτση και τους νομικούς συμβούλους Θεόδωρο Ψυχογιού, Αντώνιο Τατσόπουλο, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό,

Πέτρο Κωνσταντινόπουλο, Παναγιώτα Ελευθερία Δασκαλέα Ασημακοπούλου, Ιωάννη Αλεξανδράκη και Νικόλαο Πατηνιώτη (ψηφοί 9) και την οποία ακολούθησε και ο Πάρεδρος Εισηγητής Ιωάννης Μπακόπουλος έγιναν δεκτά τα ακόλουθα:

27. Παρά το γεγονός ότι εξουσιοδοτούνται οι αρμόδιοι υπουργοί να καθορίσουν την διαδικασία περάτωσης της εκκαθάρισης και να ρυθμίσουν κάθε θέμα το οποίο αποβλέπει στην άμεση ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, εντούτοις η εξουσιοδοτική διάταξη δεν περιλαμβάνει την ουσιαστική ρύθμιση, κατά το ελάχιστο, τουλάχιστον, εκείνο περιεχόμενό της, που θα θέσει το πλαίσιο εντός του οποίου θα ενεργήσει η κανονιστικά δρώσα διοίκηση. Με άλλα λόγια ναι μεν η εξουσιοδοτική διάταξη ρυθμίζει καθ' ύλην το αντικείμενό της ορίζοντας την διαδικασία περάτωσης της εκκαθάρισης και την άμεση ολοκλήρωση αυτής ως θέμα ρύθμισης, δεν θέτει όμως ουσιαστική ρύθμιση εντός της οποίας οφείλει να κινηθεί η κανονιστικά δρώσα διοίκηση. Αντίθετα, αφήνει την τελευταία να κινηθεί αυθαίρετα εκτός οιασδήποτε ουσιαστικού νομοθετικού – εξουσιοδοτικού πλαισίου με αποτέλεσμα να θέσουν πλέον οι Υπουργοί με αποφάσεις τους, πρωτογενώς, το χρόνο και τον τρόπο άμεσης περάτωσης της ειδικής διαδικασίας εκκαθάρισης των απαιτήσεων της προβληματικής Κοινοπραξίας.

28. Πράγματι στην παρ. 5 του άρθρου 10 της 276220/ 18.12.2003 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω παρ.3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003 προβλέπεται αποκλειστική προθεσμία ολοκλήρωσης της διαδικασίας εκκαθάρισης της Κοινοπραξίας εντός δώδεκα μηνών από την δημοσίευση της απόφασης με δυνατότητα χορήγησης εξάμηνης παράτασης, η ολοκλήρωση της οποίας περατώνει αυτοδικαίως την εκκαθάριση και παύει την εξουσία του ειδικού εκκαθαριστή. Η ρύθμιση αυτή περάτωσης της εκκαθάρισης της ΚΥΔΕΠ εντός αποκλειστικής προθεσμίας 18 μηνών από την δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης και κυρίως η παύση της εξουσίας του ειδικού εκκαθαριστή συνιστούν ρυθμίσεις που δεν είναι δευτερεύουσες ή επουσιώδεις σε σχέση με το περιεχόμενο της εξουσιοδοτικής ρύθμισης αλλά πρωτογενώς ρυθμίζουν, εκτός οιασδήποτε κανονιστικού - νομοθετικού πλαισίου, ζητήματα που θίγουν την εξουσία του εκκαθαριστή και περατώνουν μια συλλογική διαδικασία ικανοποίησης

πιστωτών προβληματικής κοινοπραξίας κατά παράβαση της συνταγματικής διάταξης του άρθρου 43 παρ.2.

29. Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, η απόφαση των συναρμόδιων Υπουργών Οικονομίας - Οικονομικών και Γεωργίας με την οποία ορίζεται η περάτωση της ειδικής εκκαθάρισης εντός συγκεκριμένης αποκλειστικής προθεσμίας και την παύση της εξουσίας του ειδικού εκκαθαριστή της Κ.Υ.Δ.Ε.Π. δεν βρίσκει έρεισμα στην εξουσιοδοτική διάταξη της παρ.3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003, η οποία δεν έχει προβλέψει κατά τρόπο γενικό, πλην όμως ουσιαστικό, το χρονικό πλαίσιο οριστικής περάτωσης της ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46^α του ν.1892/1990 και παύσης της εξουσίας του ειδικού εκκαθαριστή.

30. Σε κάθε όμως περίπτωση, η ρύθμιση αυτή των συναρμόδιων υπουργών είναι και αντίθετη στις κείμενες διατάξεις κατά παράβαση της εξουσιοδοτικής διάταξης του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003. Η ως άνω εξουσιοδοτική διάταξη αναφέρεται και παραπέμπει στο καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990. Στην παρ. 2 του άρθρου 46^α του νόμου αυτού προβλέπεται ρητά η υποχρέωση του εκκαθαριστή να προβεί σε λεπτομερή καταγραφή και εν συνεχεία πώληση με δημόσιο διαγωνισμό όλου του ενεργητικού της επιχείρησης ως συνόλου είτε η επιχείρηση βρίσκεται σε λειτουργία είτε όχι. Πριν, λοιπόν, την αναγκαστική εκποίηση του συνόλου του ενεργητικού της προβληματικής επιχείρησης ο εκκαθαριστής δεν ολοκληρώνει το έργο του υπό το φως της διάταξης του άρθρου 46^α του ν.1892/1990. Αντίθετα, η επιχείρηση δεν εκποιεί τα στοιχεία του ενεργητικού της και συνεπώς δεν επιτυγχάνεται ο βασικός σκοπός της εκκαθάρισης αυτής για το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού της άρα και της κατά το δυνατόν πληρέστερης ικανοποίησης των πιστωτών.

31. Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι η εκκαθάριση του συνόλου του ενεργητικού της περιουσίας της Κοινοπραξίας δεν έχει συντελεστεί δεδομένου ότι εμποδίζεται η σύνταξη πωλητηρίου συμβολαίου ακινήτου συνολικής έκτασης 14.950 τ.μ. με στεγασμένους αποθηκευτικούς χώρους 2.881 τ.μ. στην περιοχή Λιτοχώρου Πιερίας κυριότητας ΚΥΔΕΠ. Το ακίνητο αυτό καίτοι αποφασίστηκε η μεταβίβασή του στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος έναντι τιμήματος ίσου με την διασφαλιστική του αξία εντούτοις δεν ολοκληρώθηκε η πώλησή του λόγω δημοσίευσης δασικών χαρτών στην περιοχή που

χαρακτηρίζουν μέρος της εν λόγω έκτασης δασική. Πριν όμως την εκποίηση του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού της εν λόγω Κοινοπραξίας, που ετέθη σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46^α του ν. 1892/1990, δεν ολοκληρώνεται η διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης της προβληματικής επιχείρησης ούτε πληρούται ο σκοπός της που είναι η ικανοποίηση των πιστωτών από το σύνολο και όχι από μέρος του ενεργητικού της ενώ η εξουσία του εκκαθαριστή εξακολουθεί υφιστάμενη λόγω της υποχρέωσης που έχει κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου να εκποιήσει, μετά την δημοσίευση της απόφασης του Εφετείου, όλο το ενεργητικό της επιχείρησης ως σύνολο, είτε αυτή λειτουργεί είτε όχι.

32. Με τα δεδομένα αυτά οι αποκλειστικές προθεσμίες που τάσσονται με τις διατάξεις της παρ.5 του άρθρου 10 της κοινής υπουργικής απόφασης 276220/18.12.2003 και τις μεταγενεστέρως εκδοθείσες 2169/24.1.2005 και 1783/11.11.2005 αποφάσεις των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την ολοκλήρωση των διαδικασιών εκκαθάρισης της Τριτοβάθμιας Συνεταιριστικής Οργάνωσης με την επωνυμία «ΚΥΔΕΠ» είναι ανεφάρμοστες είτε ως ερειδόμενες σε ανίσχυρες διατάξεις που βρίσκονται εκτός των πλαισίων εξουσιοδότησης της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003 είτε ως αντικείμενες στο θεσμικό πλαίσιο που εισάγει η διάταξη του άρθρου 46^α παρ. 1 και ιδίως 2 του ν. 1892/1990.

33. Κατά την συγκλίνουσα γνώμη που σχηματίστηκε από την Αντιπρόεδρο ΝΣΚ Ευγενία Βελώνη και τους Νομικούς Συμβούλους Δημήτριο Χανή και Ευστράτιο Ηλιαδέλη (ψήφοι 3) διατυπώθηκε η πιο κάτω άποψη:

34. Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003 παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας, όπως με αποφάσεις τους καθορίσουν τις διαδικασίες για την υποβολή του έργου της ειδικής εκκαθάρισης της Κ.Υ.Δ.Ε.Π., ώστε αυτή να ολοκληρωθεί απρόσκοπτα και μέσα στο συντομότερο χρόνο (βλ αιτιολογική έκθεση επί του σχεδίου του νόμου αυτού), ρητώς δε προβλέπεται ότι με την οικεία υπουργική απόφαση «*ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την επίστευση και ολοκλήρωση των διαδικασιών εκκαθάρισης*» και «*γενικά κάθε θέμα το οποίο αποβλέπει στην άμεση ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις*», διαγραφόμενου έτσι σε γενικές γραμμές του

πλαίσιου εντός του οποίου οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των σχετικών θεμάτων.

35. Σε αρμονία με τη συνταγματική διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 43, με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 10 της με αριθμό 276220/18.12.2003 ΚΥΑ, που εκδόθηκε με βάση την παραπάνω εξουσιοδοτική διάταξη, ρυθμίστηκαν θέματα που αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση με την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό αυτό κείμενο, εξειδίκευση και ενεργοποίηση αυτής, μεταξύ των οποίων και ο χρόνος της «άμεσης» επίσπευσης και ολοκλήρωσης της ειδικής εκκαθάρισης, ήτοι δώδεκα μήνες από τη δημοσίευσή της, προθεσμία η οποία ακολούθως παρατάθηκε με τις Υ.Α. 2169/2004 και 1783/2005 μέχρι 18.6.2005 και 18.12.2005, αντίστοιχα.

36. Η με τις Υπουργικές αυτές Αποφάσεις ρύθμιση, εμπίπτει στο νοηματικό περιεχόμενο του αντικειμένου της παραπάνω ουσιαστικής ρύθμισης, ενώ το γεγονός ότι η σχετική κανονιστική ρύθμιση την ενεργοποιεί και εξειδικεύει, προσδιορίζοντάς τη χρονικά, είναι συμβατό τόσο με τη φύση της, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 43 του Συντάγματος, αρμοδιότητα της Διοίκησης να θέτει πρωτοτύπως, κατ' εξουσιοδότηση νόμου, κανόνες δικαίου, όσο και με το περιεχόμενο της συγκεκριμένης εξουσιοδότησης της παραγράφου 3 του άρθρου 27 του ν. 3147/2003, όπου ρητώς αναφέρεται ότι με την οικεία υπουργική απόφαση μπορεί να ρυθμιστούν «τα θέματα που αφορούν την επίσπευση και ολοκλήρωση των διαδικασιών εκκαθάρισης» και «γενικά κάθε θέμα το οποίο αποβλέπει στην άμεση ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις» (ΣΤΕ 3404/2014 Ολ και ΣΤΕ 2574/2009)

37. Περαιτέρω, σκοπός των παραπάνω κανονιστικών ρυθμίσεων με τον καθορισμό συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, δεν ήταν περάτωση της ειδικής εκκαθάρισης της Κ.Υ.Δ.Ε.Π., χωρίς την εκποίηση του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού της, ήτοι και του ακινήτου της στην περιοχή του Λιτόχωρου Πιερίας, αλλά η έντονη υπόδειξη στον εκκαθαριστή αυτής να προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες προς μεταβίβαση του ακινήτου αυτού και ολοκλήρωση, ως εκ τούτου, της ειδικής εκκαθάρισής της, όπως ορίζεται στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 46α του ν. 1892/1990. Σε αυτό συνηγορεί, επίσης, και το γεγονός ότι ενώ στην αρχική Υ.Α προβλεπόταν

η δυνατότητα εξάμηνης μόνο παράτασης, ήδη με δύο μεταγενέστερες Υ.Α δόθηκε παράταση, συνολικά, ενός έτους.

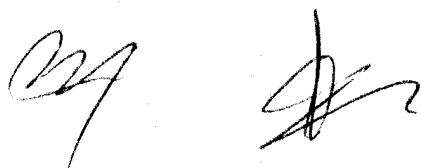
38. Κατά συνέπεια των παραπάνω εφόσον, σύμφωνα με το ιστορικό, η πολυετής καθυστέρηση της ειδικής εκκαθάρισης της Κ.Υ.Δ.Ε.Π. δεν οφείλεται σε πλημμελή άσκηση των καθηκόντων του εκκαθαριστή της, αλλά σε γεγονότα πέραν αυτού (δημοσίευση δασικών χαρτών στην περιοχή που χαρακτηρίζουν μέρος ακινήτου του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση εταιρείας ως δασική), με την παρέλευση του χρονικού διαστήματος που τέθηκε με τις παραπάνω Υπουργικές Αποφάσεις χωρίς να ολοκληρωθεί η εκκαθάρισή της, δεν θεωρείται ότι έχει αυτή περατωθεί και ότι έχει παύσει η εξουσία του εκκαθαριστή της, αλλά αντίθετα, ενόψει και της αιτίας της μη εκκαθάρισης, έχει παραταθεί αυτοδίκαια ο χρόνος της ολοκλήρωσής της, ο οποίος συνδέεται άμεσα με το χρόνο άρσης του, ανεξάρτητου προς τον εκκαθαριστή, ως άνω κωλύματος, λόγος για τον οποίο, άλλωστε, και δεν ήταν δυνατόν να προσδιοριστεί περαιτέρω σχετικός χρόνος με άλλη Υ.Α.

39. Κατά την άποψη, τέλος, του Νομικού Συμβούλου Βασιλείου Καραγεώργου διατυπώθηκε και η εξής ειδικότερη γνώμη:

40. Στο άρθρο 1 του ν. 2690/1999 ορίζονται τα εξής: «Οι διατάξεις του Κώδικα αυτού εφαρμόζονται στο Δημόσιο, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, εκτός αν άλλως ορίζεται σε επιμέρους διατάξεις. Ειδικά οι διατάξεις των άρθρων 4 έως 7 και του άρθρου 12 του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, στα Ν.Π.Ι.Δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ) του Κεφαλαίου Α' του Ν.3429/2005, καθώς και στα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α, εντός ή εκτός της Γενικής Κυβέρνησης.»

41. Η ΚΥΔΕΠ, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 2 και 51 παρ. 8 του ν. 1541/1985, αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. επί της οποίας, ελλείψει διαφορετικής ρύθμισης, δεν εφαρμόζονται οι περί προθεσμιών διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 2690/1999 αλλά οι αντίστοιχες του ΑΚ.

42. Ειδικότερα, από τις διατάξεις των άρθρων 255, 257 και 279 του ΑΚ προκύπτει ότι η αποσβεστική προθεσμία αναστέλλεται για όσο χρόνο η

ενέργεια εμποδίστηκε λόγω ανωτέρας βίας μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της προθεσμίας και δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες από τη λήξη της αναστολής.

43. Εν προκειμένω, η ρευστοποίηση της περιουσίας και, συνεπώς, η εκκαθάριση της ΚΥΔΕΠ δεν δύναται ολοκληρωθεί πριν τη διενέργεια των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 5 της υπ' αριθ. 276220/2003 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας-Οικονομικών Γεωργίας,

44. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 20 του ν. 3889/2010, που έχουν σκοπό την επιτάχυνση και την απλούστευση της διαδικασίας κύρωσης των δασικών χαρτών, όπως ίσχυαν από τον αρχικό χρόνο ισχύος τους μέχρι και κατά το τελευταίο εξάμηνο της προθεσμίας περάτωσης της εκκαθάρισης της ΚΥΔΕΠ όριζαν ότι: *«Μετά την κύρωση του δασικού χάρτη κάθε μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά κάθε μεταβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων στις δασικές εν γένει εκτάσεις της παραγράφου 1 άρθρου 13 του παρόντος, που περιλαμβάνονται σε αυτόν, είναι άκυρη και ανίσχυρη, αν δεν συνοδεύεται από σχετικό πιστοποιητικό του οικείου κτηματολογικού γραφείου ή, αν η περιοχή δεν έχει κτηματογραφηθεί, της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Διεύθυνσης Δασών, με το οποίο βεβαιώνεται ο χαρακτήρας της έκτασης.»*.

45. Η ιδιότητα του εν λόγω ακινήτου ως δασικής έκτασης αναγνωρισθείσης κατά την κύρωση των δασικών χαρτών, προφανώς, υφίστατο οπωσδήποτε κατά το τελευταίο εξάμηνο του χρόνου λήξης της προθεσμίας εκκαθάρισης. Κατά το διάστημα αυτό, της επιτάχυνσης της διαδικασίας κύρωσης των δασικών χαρτών, όμως, δεν προκύπτει ότι είχε εκδοθεί πράξη βεβαίωσης της οικείας Διεύθυνσης Δασών περί του χαρακτήρα της έκτασης ούτε ήταν δυνατό να επιτευχθεί η έκδοση τέτοιας πράξης.

46. Συνεπώς, η αδυναμία διενέργειας των πράξεων εφαρμογής των διατάξεων των κανονιστικών πράξεων με τις οποίες περατώνεται η ρευστοποίηση, λόγω της ανωτέρω απαγόρευσης σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης του τελευταίου περιουσιακού στοιχείου της ΚΥΔΕΠ, που ανέκυψε και διαρκεί κατά το χρόνο λήξης της προθεσμίας περάτωσης της εκκαθάρισης, συνιστά λόγο ανωτέρας βίας και αναστολής της προθεσμίας αυτής που δεν δύναται να συμπληρωθεί πριν περάσουν έξι μήνες από την άρση του λόγου αναστολής.

44. Παρέπεται, ότι και υπό την ειδικότερη γνώμη η ειδική εκκαθάριση δεν έχει περατωθεί.

Απάντηση

45. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι η ειδική εκκαθάριση της Κοινοπραξίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Εγχώριων Προϊόντων, (τριτοβάθμιας συνεταιριστικής οργάνωσης) με την επωνυμία «ΚΥΔΕΠ» δεν έχει περατωθεί βάσει των οριζομένων στην κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Γεωργίας με αριθμό 276220 (ΦΕΚ Β' 1882/18.12.2003).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 18-11-2020

Ο Πρόεδρος

Στέφανος Δέτσας

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο εισηγητής

Ιωάννης Μπακόπουλος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.